

Forensische Geneeskunde: kwaliteit medische arrestantenzorg

Onderwerpen: forensische geneeskunde, medische arrestantenzorg, forensisch artsen,
kwaliteitsindicatoren

Datum geplaatst: 30 november 2021

Deadline: **21 februari 2022, 14.00 uur**

Inhoud

1	Doel subsidieoproep.....	1
2	Randvoorwaarden	2
2.1	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	3
2.2	Staatssteun	3
2.2	Samenwerking en bijdrage van derden	3
2.3	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	4
2.4	Voorwaarden die in het proces van subsidieverstrekking van toepassing zijn	4
3	Beoordelingscriteria.....	4
3.1	Relevantiecriteria	4
3.2	Kwaliteitscriteria	6
3.3	Prioriteitstelling	6
4	Procedure & Tijdpad.....	7
4.1	Beoordelingsprocedure	7
4.2	Tijdpad	7
5	Indienen.....	7
5.1	Indiening (via Mijn ZonMw).....	7
5.2	Tips	8
5.3	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	8
5.4	Inhoudelijke vragen	8
5.5	Technische vragen	8
5.6	Downloads en links.....	8
	Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking	9

1 Doel subsidieoproep

Deze subsidieoproep is onderdeel van het programma Forensische Geneeskunde en is gericht op het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van medische arrestantenzorg en de verbetering van de kwaliteit van deze zorg. Het project sluit aan bij de kennisagenda van het Forensisch Medisch Genootschap (FMG).

Forensische geneeskunde

Forensische geneeskunde is gericht op medisch onderzoek en advisering in het kader van handhaving, opsporing en strafrechtspleging. Een forensisch arts stelt bijvoorbeeld (niet-natuurlijke) doodsoorzaken vast, doet onderzoek naar postmortale verschijnselen, beschrijft letsels, en voert onderzoek uit bij (kinder)mishandeling en bij zedendelicten. In Nederland maakt de medische arrestantenzorg en zorg in de politiecel ook onderdeel uit van de forensische geneeskunde. Bij deze zorg werkt de forensisch arts met een kwetsbare groep waarbij verslaving, acute intoxicaties en verward gedrag veel voorkomende problemen zijn.

Doel programma

ZonMw heeft in 2020 opdracht gekregen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) voor de uitvoering van een onderzoeksprogramma Forensische Geneeskunde. Het doel van het programma is het ontwikkelen en bijeenbrengen van kennis voor kwaliteitsverbetering en de professionalisering van de eerstelijns forensische geneeskunde en de daarbij behorende randvoorwaarden, zoals een (onderzoeks)data infrastructuur. Dit doel willen we bereiken via 2 programmalijnen:

- kennisontwikkeling
- kwaliteitsbevordering en richtlijnontwikkeling

Deze subsidieoproep valt binnen de programmalijn kennisontwikkeling.

Het programma sluit aan bij de kennishiaten uit de kennisagenda 2019-2024 van het Forensisch Medisch Genootschap (FMG). In de kennisagenda zijn 8 kennishiaten vastgesteld, waarbij het programma Forensische Geneeskunde gericht is op 6 van de 8 kennishiaten.

Aansluiting kennisagenda Forensisch Medisch Genootschap

Deze subsidieoproep heeft betrekking op kennishiaat 2 uit de kennisagenda van het FMG: 'Welke kwaliteitsindicatoren moeten worden ontwikkeld om de kwaliteit van de medische zorg in de politiecel/arrestantenzorg te kunnen meten en verbeteren?'.¹

Het doel van medische arrestantenzorg is de zorg voor de gezondheid van de arrestant. Momenteel wordt medische arrestantenzorg door forensisch artsen en huisartsen geboden, waarbij het gaat om huisartsen met specifieke ervaring en kennis van dit domein. Medische arrestantenzorg wordt vaak verleend aan een complexe doelgroep met veelal verslavingsproblematiek en psychische klachten in de gesloten setting van een cellencomplex.

Over de kwaliteit van de medische zorg in de politiecel is nog weinig bekend. Het is onduidelijk waaruit goede medische arrestantenzorg moet bestaan en aan welke eisen de zorgverlening moet voldoen. Uit inspectieonderzoek blijkt onder andere dat het beheren en uitreiken van medicatie een zorgpunt is, met medicatiefouten tot gevolg. Een ander probleem speelt bij het overdragen van medische informatie aan de ontvangende partners in de strafrechtketen, bijvoorbeeld huizen van bewaring en gevangenissen. Door een gebrekkige overdracht lopen arrestanten onnodige gezondheidsrisico's. Of er andere knelpunten zijn de in de zorgverlening, is niet bekend¹.

Alleen als arrestanten ernstige gezondheidsschade oplopen of overlijden in de cel, vindt systematisch onderzoek plaats. Eerder nationaal en internationaal wetenschappelijk onderzoek richtte zich voornamelijk op forensisch psychiatrische zorgverlening, zorginhoud en zorggebruik, en nauwelijks op kwaliteit van zorg. Daarnaast ligt in deze onderzoeken de focus op gedetineerden en in mindere mate op arrestanten. Structurele monitoring en evaluatie van de medische zorg aan arrestanten is dan ook nauwelijks mogelijk. Daarnaast zijn er geen instrumenten om te beoordelen of de verleende zorg

¹Kennisagenda Forensisch Medische Genootschap 2019-2024, <https://www.forgen.nl/file/6850d74794969847cfb39330f3816dda>

voldoet aan het gewenste kwaliteitsniveau. Dit alles bemoeilijkt onderzoek naar de kwaliteit en continuïteit van zorg. Het is dus nodig om hiervoor instrumenten te ontwikkelen om de zorg te verbeteren².

Daarnaast is er behoefte aan inzicht in hoeverre (de kwaliteit van) medische arrestantenzorg afwijkt van eerstelijnszorg door de huisartsen. En in hoeverre NHG-standaarden, gericht op de huisartsenpraktijk, gebruikt kunnen worden bij de medische arrestantenzorg en waar juist afwijking nodig is.

Verwachte resultaten

Het te honoreren project voert een analyse uit naar de knelpunten in de (kwaliteit van de) medische arrestantenzorg en wat nodig is om de kwaliteit van zorg te verbeteren. Onderdeel hiervan is in hoeverre de (kwaliteit van) zorg door de forensisch arts verschilt van bijvoorbeeld reguliere zorg in de 1^e lijn.

Aansluitend daaraan wordt een set van kwaliteitsindicatoren ontwikkeld. Indicatoren zijn meetbare elementen die een aanwijzing geven over de kwaliteit van een bepaald aspect van de zorgverlening. De kwaliteitsindicatoren maken inzichtelijk wat de kwaliteit van de medische arrestantenzorg moet omvatten en kunnen uiteindelijk gebruikt worden om de kwaliteit te meten, evalueren en verbeteren. Hierbij onderscheiden we proces-, uitkomst en structuurindicatoren. Bij de ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren is specifiek aandacht voor het proces van medicatieverstrekking, de overdracht van medische informatie en de continuïteit van zorg.

Het te honoreren project ontwikkelt ook een werkwijze voor hoe kwaliteitsindicatoren gemeten kunnen worden, hoe de kwaliteitsindicatoren en de uitkomsten uniform kunnen worden vastgelegd en hoe met deze uitkomsten de kwaliteit van zorg gemonitord en geëvalueerd kan worden. Deze data kunnen ook gebruikt worden voor wetenschappelijke onderzoek. Waar mogelijk en relevant, kan de ontwikkeling van een meetinstrument om een kwaliteitsindicator te meten onderdeel zijn van het project.

Daarnaast levert het project kennis op over de toepasbaarheid van de NHG-standaarden binnen de medische arrestantenzorg en over waar afwijking nodig/gewenst is.

De resultaten van het project zijn minimaal toepasbaar in de eerstelijns forensische praktijk en sluiten aan bij de behoefte van de eerstelijns forensische praktijk. De resultaten van het project stellen forensische artsen en forensisch verpleegkundigen in staat om de juiste zorg te leveren en de kwaliteit van zorg te verbeteren. Daarnaast zijn de resultaten ook te gebruiken voor het aanleveren van (evidence-based) informatie voor ketenpartners, zoals politie, gevangenissen en het OM.

Samenwerking

Binnen het project werkt u samen met aanpalende disciplines (zoals huisartsen, politie, partijen in de strafrechtketen, etc). Ook dient in het project te worden samengewerkt met Bonjo, de belangenorganisatie voor (ex-)gedetineerden. Bonjo is het kenniscentrum rond detentie en is de enige partij die belangenbehartiging biedt voor de doelgroep van (ex-)gedetineerde en in het verlengde daarvan, arrestanten. Met behulp van Bonjo worden ervaringsdeskundigen geraadpleegd en wordt deze input meegenomen in de uitvoering van het project. Daarnaast moeten forensisch artsen en forensisch artsen in opleiding betrokken worden bij de uitvoering van het onderzoek.

Binnen het project werkt u daarnaast, waar relevant, samen met het project over de doorontwikkeling van de onderzoeksdata-infrastructuur (GGD-Amsterdam). Verzamelde data voldoen aan de FAIR-principes (zie onder 3.1) en data worden beschikbaar gesteld voor toekomstig gebruik binnen de onderzoeksdata-infrastructuur.

2 Randvoorwaarden

Uitsluitend onderzoeksvoorstellen die voldoen aan alle hieronder beschreven randvoorwaarden worden in behandeling genomen:

- Het onderzoek is gericht op het beantwoorden van kennishiaat 2 uit de kennisagenda FMG.

² Kennisagenda Forensisch Medische Genootschap 2019 – 2024, <https://www.forgen.nl/file/6850d74794969847cfb39330f3816dda>

- De resultaten van het project zijn minimaal gericht op de eerstelijns forensische praktijk en toepasbaar voor de eerstelijns forensisch arts en forensisch verpleegkundigen.

2.1 Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

Universiteiten, umc's, hogescholen en andere onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht³ die onderzoek doen op het gebied van forensisch (medisch) onderzoek kunnen subsidie aanvragen. De onderzoeksorganisatie werkt samen met uitvoerders van de medische arrestantenzorg, te weten forensisch artsen en forensisch verpleegkundigen werkzaam bij onder andere GGD'en. Daarnaast is het gewenst dat de onderzoeksorganisatie in het project samenwerkt met relevante aanpalende disciplines (zoals huisartsen, politie, partijen in de strafrechtketen, gevangnissen, etc.) en Bonjo.

2.2 Staatssteun

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun⁴. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

Daadwerkelijke samenwerking

Wanneer ondernemingen en onderzoeksorganisaties samenwerken aan het project, bestaat het risico dat de subsidie als ongeoorloofde staatssteun wordt beschouwd.

Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I⁵ is er geen sprake van ongeoorloofde staatssteun als de samenwerkende partijen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Wanneer zij aan die voorwaarden voldoen, is sprake van 'daadwerkelijke samenwerking'. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#).

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen starten nadat een samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen. De projectactiviteiten mogen dus niet eerder starten.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

2.2 Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld te zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

³ Voor de definitie van onderzoeksorganisaties zie: <https://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/vrijstellingsverordeningen-staatssteun/>

⁴ Artikel 107 VWEU.

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7)

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Consortium- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept consortium- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

2.3 Welk bedrag kunt u aanvragen?

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 300.000,-. Per project kan maximaal € 300.000,- worden aangevraagd voor de looptijd van maximaal 36 maanden. Het streven is om 1 project te honoreren. Cofinanciering (in cash of in kind) is een pré, maar geen vereiste. Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 2.4 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

2.4 Voorwaarden die in het proces van subsidieverstrekking van toepassing zijn

Naast de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) zijn ook de volgende voorwaarden van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk onderzoek) dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties). Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [10 principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiering van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de 10 principes zullen naleven.

3 Beoordelingscriteria

De programmacommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle aanvragen. Hieronder staan de relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

3.1 Relevantiecriteria

Inhoudelijke relevantiecriteria

- **Onderbouwing aansluiting kennishiaat**
Het project is gericht op het beantwoorden van kennishiaat 2 uit de kennisagenda van de FMG⁶ en sluit aan bij het doel van de subsidieoproep. Uit de subsidieaanvraag komt duidelijk

⁶ Kennisagenda Forensisch Medische Genootschap 2019 – 2024, <https://www.forgen.nl/file/6850d74794969847cfb39330f3816dda>

naar voren hoe het project bijdraagt aan het beantwoorden van dit kennishiaat en welk aanvullend onderzoek naar verwachting nodig is om de gehele vraag te beantwoorden.

- **Relevantie voor het werkveld en belang van resultaten voor het werkveld.**
Het project levert aantoonbaar nieuwe, relevante kennis en inzichten op die goed aansluiten bij het forensische werkveld en de medische arrestantenzorg in het specifiek. De uitkomsten van het project zijn ondersteunend aan het oplossen van knelpunten en dragen bij aan de kwaliteitsverbetering binnen de forensische geneeskunde
- **Praktijkgerichtheid van de resultaten en toepasbaarheid**
 - De resultaten uit het project hebben minimaal betrekking op en zijn toepasbaar voor de eerstelijns forensische praktijk (forensisch artsen en forensisch verpleegkundigen). Uit de subsidieaanvraag komt duidelijk naar voren hoe de resultaten toepasbaar en bruikbaar worden gemaakt voor forensisch artsen en forensisch verpleegkundigen, zodat zij deze zo snel mogelijk kunnen toepassen in de praktijk.
 - In een zo vroeg mogelijk stadium van de subsidieaanvraag wordt nagedacht over de kennisoverdracht. Het is helder en concreet welke activiteiten ondernomen worden om de resultaten van het onderzoek te verspreiden en te implementeren en welke andere partijen of organisaties u daarbij betreft.
 - Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op www.zonmw.nl/impactversterken.
- **Ontwikkelmethode indicatoren**
 - Maak bij de ontwikkeling van indicatoren gebruik van de meest recente versie van de '[Indicator tool: ondersteuning bij \(door\)ontwikkeling indicatoren en/of indicatorsets](#)'. Deze tool ondersteunt partijen bij het maken van keuzes aan de hand van informatie over de methodologische criteria, gebruikersdoelen en praktijkvoorbeelden.
 - Beschrijf in de subsidieaanvraag hoe het project wordt afgestemd met bestaande kwaliteitsproducten zoals richtlijnen.
- **Betrokkenheid van eerstelijns forensisch artsen en forensisch artsen in opleiding**
Bij het onderzoek zijn eerstelijns forensisch artsen, forensisch verpleegkundigen en forensisch artsen in opleiding betrokken. Omschrijf hoe u deze betrokkenheid vormgeeft. Met 'betrekken' wordt bedoeld het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij de projecten. Er wordt samengewerkt met de eindgebruikers zodat de resultaten toepasbaar zijn voor het veld. Omschrijf in de subsidieaanvraag hoe deze samenwerking wordt vormgegeven.
- **Samenwerking met relevante stakeholders en aanpalende disciplines**
 - Zowel bij het schrijven van de subsidieaanvraag als bij de uitvoering van het project werkt u samen met relevante stakeholders en aanpalende disciplines (zoals huisartsen, politie, gevangenis en partijen in de strafrechtketen). Beschrijf in de subsidieaanvraag hoe deze samenwerking wordt vormgegeven en wat de verwachte impact van de resultaten zijn voor deze stakeholders.
 - Betrek zowel bij het schrijven van de subsidieaanvraag als bij de uitvoering van het project ervaringsdeskundigen met behulp van belangenorganisatie Bonjo. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen. In de subsidieaanvraag is beschreven hoe de betrokkenheid wordt vormgegeven.

Algemene relevantiecriteria

- **Diversiteit**
Aandacht voor diversiteit en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals sekse, leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele geaardheid, voor zover die relevant zijn voor de thematiek van het project.
- **Toepassing van ICT en e-health**
ZonMw heeft een brede kijk op de inzet van ICT in de zorg. Hieronder verstaan we de inzet van

e-health toepassingen, domotica, robotica maar ook de opslag van data met behulp van ICT. We hebben [aandachtspunten](#) geformuleerd voor ICT-applicaties en ICT-standaarden in onderzoek.

- **Onderwijs**
Kenniss wordt vooral toepasbaar en toegepast in het onderwijs als deze kennis tot stand komt in wisselwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk. Hoe geeft u de wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en beleid vorm? Welke resultaten levert uw project of onderzoek naar verwachting op voor het onderwijs?
- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**
ZonMw streeft bij projecten naar het betrekken van belanghebbenden, inclusief de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over 'ervaringsdeskundigheid'. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij de projecten.
- **Toegang tot data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.
- **Toepassing in termen van impact**
Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).
Meer informatie over relevantiecriteria vindt u op [de ZonMw-webpagina Relevantiecriteria](#).

3.2 Kwaliteitscriteria

- **Doelstelling en vraag- of taakstelling**
Er vindt een toetsing plaats op helderheid, reikwijdte en originaliteit. De doelstelling is uitgebreid beschreven en SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerd. Beschrijf helder en concreet wat het project beoogt. Het is duidelijk wat de verwachte (eind)resultaten van het project zijn en welk doel deze resultaten hebben.
- **Plan van aanpak**
 - Het opgestelde plan van aanpak sluit aan bij de doelstelling(en) en verwachte resultaten van het project en is helder en concreet. Er is stapsgewijs en uitgebreid beschreven hoe het project wordt uitgevoerd, welke methoden u gebruikt, welke (ontwikkel)stappen worden genomen en wat de tussentijdse resultaten zijn. Ook is duidelijk hoe de deelactiviteiten aan elkaar relateren.
 - Het is duidelijk welke activiteiten wanneer en door wie (of welke groep) worden uitgevoerd.
 - In het plan van aanpak is duidelijk waarom welke keuzes zijn gemaakt.
- **Haalbaarheid**
 - Het is aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.
 - Er is een duidelijke en realistische fasering/tijdsplanning opgenomen.
 - Kansen en belemmeringen bij de uitvoering van het project zijn beschreven.
- **Projectgroep of persoon**
 - Er is een duidelijke projectstructuur aanwezig met de taken en rollen van de verschillende projectbetrokkenen.
 - Het is aannemelijk dat de projectgroep het project goed ten uitvoer kan brengen. Omschrijf de ervaring en expertise van de projectgroep.
 - Het is duidelijk welke rol de betrokken beroepsvereniging en patiëntverenigingen hebben bij de uitvoering van het project.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

3.3 Prioriteitstelling

Na het indienen van de subsidieaanvraag beoordelen referenten de kwaliteit van de subsidieaanvraag. Dit zijn externe experts die de subsidieaanvraag toetsen aan de kwaliteitscriteria in de subsidieoproep. De indiener krijgt vervolgens de gelegenheid een reactie te formuleren op de referentenbeoordelingen (het wederhoor). De commissie geeft een eindoordeel. Het kwaliteitsoordeel

stelt de commissie vast op basis van de subsidieaanvraag, referentenbeoordelingen en het wederhoor. De commissie stelt ook het eindoordeel over de relevantie vast. Om in aanmerking te komen voor honorering moeten subsidieaanvragen tenminste als relevant en voldoende beoordeeld worden. Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt en er geen duidelijke prioriteit is omdat aanvragen een gelijke beoordelingscore hebben, zal de commissie de relevantiecriteria 'relevantie voor het werkveld' 'toepasbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten' als zwaarste wegen.

Relevantie	Zeer relevant	Relevant	Laag relevant
Kwaliteit			
Goed	1	3	afwijzen
Voldoende	2	4	afwijzen
Matig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Onvoldoende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

4 Procedure & Tijdpad

Houd bij het schrijven van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw subsidieaanvraag in het Nederlands.
- Op de ZonMw-webpagina [voorwaarden en financiën](#) leest u aan welke voorwaarden uw subsidieaanvraag moet voldoen.
- Het is verplicht om bij een uitgewerkte subsidieaanvraag een begroting toe te voegen.
- Reserveer een deel, minimaal 5 % van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Door de hoofdaanvrager mee te sturen verplichte bijlage(n):
 - Wanneer er sprake is van samenwerking en/of sponsoring: [een Letter of Commitment](#).
- Wanneer een bijlage niet verplicht is wordt deze bijlage niet meegenomen bij de beoordeling van uw subsidieaanvraag. Uitzondering is een optionele bijlage waar figuren en/of tabellen aangeleverd worden. Deze bijlage is dan ook een onderdeel van de beoordeling.

4.1 Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

4.2 Tijdpad

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	21 februari 2022, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	23 maart 2022
Deadline indienen wederhoor	6 april 2022, 14.00 uur
Besluit	Eind mei/begin juni 2022
Uiterlijke startdatum	November 2022

Meer informatie

Bekijk de [programmapagina](#) op de ZonMw-website; deze wordt regelmatig bijgewerkt.

5 Indienen

5.1 Indiening (via Mijn ZonMw)

Aanvragers kunnen subsidieaanvragen uitsluitend en conform de richtlijnen indienen via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag is 21 februari 2022, om 14.00 uur.

5.2 Tips

- Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt dient u zich eerst te registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw subsidieaanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw subsidieaanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw subsidieaanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' dient ondertekend te worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de subsidieaanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van Elly Compter, kwaliteitvanzorg@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met Elke van Vliet (programmamanager) of Prys Badrie (programmasecretaris), 070 349 54 66, kwaliteitvanzorg@zonmw.nl.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [Procedurebrochure voor aanvragers](#)
- [Voorwaarden en financiën](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [FAIR data en datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [10 principes MVL](#)
- [Impact versterken](#)
- [Programmatekst Forensische Geneeskunde](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoer van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen
 - a. ten minste twee onafhankelijke partijen;
 - b. waarvan ten minste één partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie⁷ en één partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. duidelijke omschrijving van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling.
2. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.⁸
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden Subsidieaanvraag

In uw subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Daarbij dient duidelijk aangegeven te worden welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft
- welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking
- welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd
- welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)

EN

- Op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling.
- in een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn

⁷ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#)

⁸ Par. 1.3 onder j), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#)

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw website kunt u meer informatie vinden over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst vinden. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden: <https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/cofinanciering/subsidies-en-samenwerkingbijdragen-van-derden/>

In de samenwerkingsovereenkomst dient onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen te worden. Deze bepaling regelt dat:

- de resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden;
- de uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is ‘uitvinder is eigenaar’;
- de onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm’s length-voorwaarden plaats te vinden.

U dient tijdig een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aan te leveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering Project

Het gehele project dient te worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op dat het niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen.